

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Podsekretarz Stanu
Miłosz Motyka

DOZE-I.050.14.2024.AJ
3164599.12431460.9997460
Warszawa, 13-05-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr K10INT2524 Pani Posel Anny Kwiecień z dnia 24 kwietnia 2024 r. w sprawie wspólnot energetycznych, proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

W odpowiedzi na pytanie numer 1 i 2:

- 1. Na czym będzie polegało stworzenie systemu wspólnot energetycznych?**
- 2. Czym wspólnoty będą się różniły od istniejących „klastrow energii” działających lokalnie jako porozumienie podmiotów zajmujących się wytwarzaniem, konsumpcją, magazynowaniem i sprzedażą energii elektrycznej?**

Na wstępie uprzejmie informuję, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska, mając na uwadze potrzebę budowy systemu wspólnot energetycznych w Polsce, zrealizowało szereg działań o charakterze ustawodawczym stymulujących ich rozwój.

W ramach implementacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych, dalej: „dyrektywa RED II”, ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – *Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. 2023 poz. 1681), zostały wprowadzone regulacje dotyczące obywatelskich społeczności energetycznych.

Przedmiotem działalności obywatelskiej społeczności energetycznej może być wytwarzanie, dystrybucja, obrót, agregacja, magazynowanie energii elektrycznej, realizowanie przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej oraz świadczenie usług w zakresie ładowania pojazdów elektrycznych swoim członkom lub udziałowcom, w sieci dystrybucyjnej o napięciu znamionowym nie wyższym niż 110 kV.

W celu uniknięcia jednoczesnego funkcjonowania w systemie prawnym dwóch definicji społeczności energetycznych o zbliżonych uprawnieniach, w niniejszej ustawie zawarte zostały regulacje, które w formie obywatelskiej społeczności energetycznej wdrażają:

- 1) instytucję społeczności działającej w zakresie energii odnawialnej, jaką przewiduje art. 22 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (dyrektywa RED II)

- 2) regulacje dot. obywatelskiej społeczności energetycznej, co jest implementacją zapisów zawartych w Dyrektywie 2019/944 w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej.

Społeczność energetyczna OZE z dyrektywy RED II jest to lokalna społeczność energetyczna, która będzie prowadzić działalność tylko w zakresie odnawialnych źródeł energii.

Stworzenie ram prawnych działania obywatelskich społeczności energetycznych miało na celu umożliwienie odbiorcom końcowym energii elektrycznej bezpośredniego udziału w wytwarzaniu, zużyciu oraz dzieleniu się energią elektryczną z innymi odbiorcami. Pozwala to na zapewnienie jej członkom przystępnej cenowo energii elektrycznej w odróżnieniu od tradycyjnych przedsiębiorstw energetycznych, których głównym celem działania jest dążenie do osiągnięcia zysku. Uczestnictwo w obywatelskiej społeczności energetycznej może się przysłużyć również do zwiększenia efektywności energetycznej na poziomie gospodarstw domowych dzięki zmniejszeniu zużycia energii elektrycznej i obniżeniu cen dostaw.

Do systemu wspólnot energetycznych w Polsce należą także klastry energii i spółdzielnie energetyczne.

W celu wzmocnienia roli tych wspólnot w krajowym systemie energetycznym, w odpowiedzi na postulaty branży, Ministerstwo Klimatu i Środowiska przygotowało nowe rozwiązania legislacyjne, które zostały zawarte w ustawie z dnia 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1762), dalej: „ustawa z 17 sierpnia 2023 r.”. Celem tej interwencji prawnej było zapewnienie przejrzystych zasad współpracy w ramach klastrów energii, obejmujących usprawnienia administracyjno-prawne i dedykowany system wsparcia, a także stymulowanie rozwoju spółdzielni energetycznych, co wpłynie na zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w krajowym miksie energetycznym i zwiększy niezależność energetyczną społeczności lokalnych.

Klastry energii działają w formie porozumienia, którego przedmiotem jest współpraca w zakresie wytwarzania, magazynowania, równoważenia zapotrzebowania, dystrybucji energii elektrycznej lub paliw w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. *Prawo energetyczne* (Dz.U. z 2024 r. poz. 266) dalej: „Prawo energetyczne” lub obrotu nimi, lub w zakresie wytwarzania, magazynowania, równoważenia zapotrzebowania, przesyłania lub dystrybucji ciepła, lub obrotu ciepłem, w celu zapewnienia jego stronom korzyści gospodarczych, społecznych lub środowiskowych lub zwiększenia elastyczności systemu elektroenergetycznego.

Zaproponowane w ustawie rozwiązania promujące funkcjonowanie klastrów energii mają za zadanie pobudzić rozwój tych inicjatyw oraz przygotować je do w pełni profesjonalnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku energii, w którym energetyka rozproszona będzie odgrywać coraz większą rolę.

Dzięki nowym regulacjom klastry energii będą mogły korzystać ze wsparcia, którego uzyskanie będzie uzależnione od posiadania wpisu w rejestrze klastrów energii prowadzonego przez Prezesa URE, a także od spełnienia określonych warunków wskazanych w ustawie. Proponowany system wsparcia odnosi się do ilości energii elektrycznej wytworzonej z OZE przez strony porozumienia klastra energii, wprowadzonej do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej, a następnie pobranej z tej sieci w celu jej zużycia przez strony porozumienia tego klastra energii, dla danej godziny okresu rozliczeniowego.

Mechanizm wsparcia obejmuje następujące elementy:

- zwolnienie energii elektrycznej zużywanej przez członków klastra z opłaty OZE oraz z obowiązku umarzania świadectw pochodzenia.
- zwolnienie energii elektrycznej zużywanej przez członków klastra z opłaty kogeneracyjnej oraz obowiązku umarzania świadectw efektywności energetycznej.
- obniżenie kosztów usług dystrybucji, tj. składnika zmiennego stawki sieciowej i stawki jakościowej, które jest uzależnione od spełnienia warunków w zakresie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zużycia własnego dla danej godziny okresu rozliczeniowego. Jest ono przewidziane dla członków klastrów energii, które wykazą wyższy poziom autokonsumpcji. Ten instrument wsparcia zakłada 5% upust przy osiągnięciu zużycia własnego powyżej 60%. Wraz ze wzrostem o kolejne 10% członkowie klastra energii uzyskują dodatkowe 5%. W przypadku 100% zużycia własnego upust ten wynosi 25%.

W ramach ustawy z 17 sierpnia 2023 r. wprowadzono także nowe regulacje, których celem jest poprawa warunków dla rozwoju energetyki rozproszonej na terenach wiejskich w formie spółdzielni energetycznej. Nowe, atrakcyjne przepisy mają ułatwić tworzenie i funkcjonowanie tej formy lokalnego zrzeszenia, a także zachęcić podmioty do angażowania się w tego rodzaju inicjatywy. Rozwój spółdzielni energetycznych, wykorzystujących do produkcji energii lokalne zasoby energetyczne, wpłynie pozytywnie na rozwój społeczno - gospodarczy obszarów wiejskich, które zajmując około 93% powierzchni kraju, mają największe problemy z zapewnieniem stałych dostaw energii.

Spółdzielnia energetyczna jest formą wspólnoty energetycznej, której przedmiotem działalności jest wytwarzanie energii elektrycznej lub biogazu, lub biogazu rolniczego, lub biometanu, lub ciepła w instalacjach odnawialnego źródła energii, obrót nimi lub ich magazynowanie, dokonywane w ramach działalności prowadzonej wyłącznie na rzecz tych spółdzielni oraz ich członków. Działalność spółdzielni prowadzona jest na obszarze gminy wiejskiej lub miejsko-wiejskiej lub na obszarze nie więcej niż 3 tego rodzaju gmin bezpośrednio sąsiadujących ze sobą.

Należy podkreślić, że obowiązujące obecnie przepisy zapewniają preferencyjny dla spółdzielni energetycznych system rozliczeń. Zgodnie z art. 38c ust. 3 ustawy z dnia 20 lutego 2015 roku o *odnawialnych źródłach energii* (Dz.U. 2023 poz. 1436 z późn. zm.), dalej: „ustawa OZE” sprzedawca zobowiązany, dokonuje ze spółdzielnią energetyczną rozliczenia ilości energii elektrycznej wprowadzonej do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej wobec ilości energii elektrycznej pobranej z tej sieci w celu jej zużycia na potrzeby własne przez spółdzielnię energetyczną i jej członków w stosunku ilościowym 1 do 0,6.

W odniesieniu do powyższych wyjaśnień należy także zaznaczyć, że klastry energii i spółdzielnie energetyczne nie są obywatelskimi społecznościami energetycznymi w rozumieniu art. 22 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (dyrektywa RED II) i zapisów zawartych w Dyrektywie 2019/944 w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej.

Podsumowując powyższe informacje należy zauważyć, że spółdzielnie energetyczne, (należące do wspólnoty energetycznej tak samo jak klastry energii), skupiają się na promowaniu odnawialnych źródeł energii oraz umożliwieniu lokalnym społecznościami uczestnictwa w produkcji i dystrybucji energii elektrycznej. Z kolei klastry energii to porozumienia podmiotów, które współpracują w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych, społecznych i środowiskowych poprzez efektywną współpracę w obszarze energii. Obie te inicjatywy mogą korzystać z różnych form wsparcia, takich jak zwolnienia z opłat czy preferencyjne rozliczenia ilości zużytej energii. Dla spółdzielni energetycznych istnieją także preferencyjne systemy rozliczeń, co ma zachęcać do ich tworzenia i rozwoju, zwłaszcza na

obszarach wiejskich. Obecnie w Polsce działają 33 spółdzielnie energetyczne, a wg danych Krajowej Izby Kłastrów Energii i Odnawialnych Źródeł Energii działa także około 170 kłastrów energii, w tym 66 kłastrów, które w latach 2017-2018, w konkursach przeprowadzonych przez Ministerstwo Energii uzyskały Certyfikat Pilotażowego Klastra Energii i zostały wpisane na Listę Pilotażowych Kłastrów Energii

W rezultacie, wymienione w niniejszej odpowiedzi różne formy wspólnot energetycznych mają na celu zrównoważony rozwój sektora energetycznego, poprawę efektywności i promowanie odnawialnych źródeł energii, skupiając się na innych aspektach współpracy i rozwoju społeczności lokalnych. Działania Ministerstwa mają na celu stymulowanie tego rozwoju poprzez dostosowanie przepisów do potrzeb rozwijającego się rynku energetycznego, zarówno na poziomie krajowym, jak i zgodnie z wymogami UE.

3. Jak rozwiążecie Państwo kwestię starych sieci przesyłowych?

Możliwości przyłączenia do sieci elektroenergetycznej źródeł wytwórczych wyznaczone są przez możliwości techniczne sieci. Dlatego też konieczne jest podjęcie działań skupionych na dwóch kluczowych obszarach: optymalizacji istniejących możliwości sieciowych oraz rozbudowie i modernizacji sieci. W tym miejscu należy wskazać na ustawę z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 1506). W wyniku wejścia w życie tej regulacji, nie tylko uaktualniono listę strategicznych projektów przesyłowych, ale także rozszerzono zakres ustawy o inwestycje w projekty dystrybucyjne o napięciu powyżej 100 kV, które są kluczowe dla przekształcania systemu elektroenergetycznego z systemu jednokierunkowego (tzw. pasywnego) w system dwukierunkowy (aktywny), z aktywnym udziałem odbiorców energii elektrycznej.

Wprowadzone zmiany dają możliwość efektywniejszego wykorzystania istniejących mechanizmów prawnych, które pozwolą na znaczne skrócenie oraz uproszczenie procedur administracyjnych związanych z realizacją inwestycji w sieci przesyłowe i dystrybucyjne elektroenergetyczne, co przyczyni się do skuteczniejszej i szybszej integracji odnawialnych źródeł energii z systemem elektroenergetycznym oraz zagwarantuje pewne i stabilne dostawy energii elektrycznej do odbiorców.

W dniu 29 lutego 2024 r., Komisja Europejska formalnie odblokowała 137 mld euro dla Polski w Krajowym Planie Obudowy i w funduszach z polityki spójności. W tym miejscu należy podkreślić, że jednym z kluczowych źródeł finansowania rozwoju sieci elektroenergetycznej w Polsce są środki europejskie, które pozwalają na ograniczenie przenoszenia obciążeń związanych z rozwojem sieci na odbiorców energii elektrycznej, w ramach taryf.

Polskie Sieci Elektroenergetyczne dalej: „PSE” prowadzą konsultacje „Planu rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2025-2034”. Plan ten uwzględnia zmiany strukturalne zachodzące w Krajowym Systemie Elektroenergetycznym, takie jak postępująca elektryfikacja ciepłownictwa i transportu oraz wzrost liczby nowych odbiorców energii elektrycznej, co znacząco wpłynie na wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną i moc w systemie. Łączne szacowane nakłady na inwestycje planowane przez PSE to ok. 64 mld zł do 2034 r. Konsultowany dokument zawiera wariantowe scenariusze rozwoju KSE, plany rozbudowy infrastruktury przesyłowej oraz wyniki analiz wystarczalności zasobów wytwórczych. Po przeprowadzeniu konsultacji dokument trafi do uzgodnienia z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki, a następnie będzie podstawą do prowadzenia inwestycji przez PSE.

4. Jak rozwiążecie Państwo kwestię magazynowania energii i zgód na jej uruchomienie?

Ministerstwo Klimatu i Środowiska konsekwentnie wspiera rozwój magazynów energii, które stanowią niezbędny element rozwoju energetyki opartej na odnawialnych pogodzie zależnych źródłach energii, w tym energetyki prosumenckiej i społeczności energetycznych. W okresach nadprodukcji systemy magazynowe pozwalają gromadzić nadmiar energii i wykorzystywać ją w czasie, kiedy własne źródła nie produkują jej w dostatecznej ilości. Służą to zwiększeniu autokonsumpcji energii wytworzonej lokalnie, bez konieczności wprowadzania jej do sieci, a także pomaga spełnić warunek nałożony na spółdzielnie energetyczne art. 38e ustawy OZE stanowiący, że ich sprawność wytwarzania energii elektrycznej powinna umożliwiać pokrycie w ciągu roku nie mniej niż 70% potrzeb własnych.

Nowelizacją ustawy – Prawo energetyczne z 20 maja 2021 r. (Dz. U. 2021 poz. 1093) wprowadzono kompleksowe rozwiązania usuwające bariery prawne dla rozwoju magazynów energii. Przepisy objęły:

- wprowadzenie definicji magazynu i magazynowania energii elektrycznej;
- całkowite wyłączenie z obowiązku posiadania taryfy magazynowania energii elektrycznej;
- zniesienie podwójnego naliczania opłat sieciowych – taryfy dla energii elektrycznej w rozliczeniach z magazynami za świadczone usługi (przesył lub dystrybucja) zapewniają odliczenie od energii pobranej przez ten magazyn z sieci przedsiębiorstwa energetycznego, energii elektrycznej wprowadzonej do sieci tego przedsiębiorstwa z tego magazynu, w oparciu o wskazania układów pomiarowo-rozliczeniowych;
- obowiązek wpisu do rejestru (OSD / OSP) jedynie magazynów o mocy większej niż 50 kW;
- obowiązek koncesjonowania jedynie magazynów o łącznej mocy zainstalowanej większej niż 10 MW;
- zwolnienie z połowy opłaty za przyłączenie magazynu do sieci z jednoczesnym uregulowaniem w przepisach przejściowych spraw w toku (złożenie wniosku o określenie warunków przyłączenia, wniesienie zaliczki);
- wprowadzenie możliwości pobierania energii z sieci przez magazyn będący częścią OZE bez utraty praw do certyfikatów i uprawnień wynikających z innych systemów wsparcia;
- wprowadzenie obowiązków opomiarowania źródeł OZE i uzależnienie praw do certyfikatów i uprawnień wynikających z innych systemów wsparcia od prawidłowego opomiarowania magazynu;
- zwolnienie z obowiązku przedstawiania świadectw pochodzenia do umorzenia, w tym z OZE, z kogeneracji oraz świadectw efektywności energetycznej, energii pobranej z sieci przez magazyn, w części która została następnie po jej zmagazynowaniu wprowadzona do sieci;
- zwolnienie z opłaty przejściowej, z opłaty mocowej oraz opłaty kogeneracyjnej (w tych dwóch ostatnich przypadkach w części dot. zużycia energii elektrycznej na potrzeby magazynowania energii elektrycznej) magazynowania energii elektrycznej;
- zmiana definicji nabywcy końcowego, która wyłącza z obowiązku akcyzowego nabycie energii przez podmiot posiadający koncesję na magazynowanie.

Tak przygotowane otoczenie prawne gwarantuje podstawy do rozwoju magazynowania energii. Technologia magazynowania jest wciąż nowa na polskim rynku. Obserwujemy jej rozwój i pozostając w kontakcie z organizacjami branżowymi, jesteśmy otwarci na zgłaszane sugestie dotyczące ewentualnych potrzeb w zakresie zmian legislacyjnych pozostających w

kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska. O tempie dalszego rozwoju magazynowania energii będzie rzecz jasna ostatecznie decydować rynek, w oparciu o opłacalność kosztową i decyzje inwestorów.

Natomiast Rząd przewiduje także bezpośrednie działania promujące tę technologię – społeczności energetyczne mogą liczyć na wsparcie finansowe dla magazynów energii, takie jak np. wsparcie ze środków KPO w ramach inwestycji B2.2.2.

Jeśli chodzi o aspekt "zgód na uruchomienie" to kwestię przyłączenia do sieci reguluje przepis art. 7 ustawy – Prawo energetyczne. Przyłączenie do sieci jest uzależnione jedynie od spełnienia warunków technicznych i ekonomicznych, przy czym instalacje odnawialnego źródła energii powinny być przyłączane w pierwszej kolejności. Jeżeli przedsiębiorstwo energetyczne odmówi zawarcia umowy o przyłączenie do sieci jest obowiązane niezwłocznie powiadomić o odmowie Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki i zainteresowany podmiot, podając przyczyny odmowy. Taka decyzja może być przez wnioskodawcę zaskarżona do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.

Z wyrazami szacunku

Miłosz Motyka
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ - podpisany cyfrowo/